

PLANIRANJE III

doc. dr.sc. Nives Ostojić Škomrlj, dipl. ing. građ.

3/26/2010

Osnovne definicije tehnike mrežnog planiranja

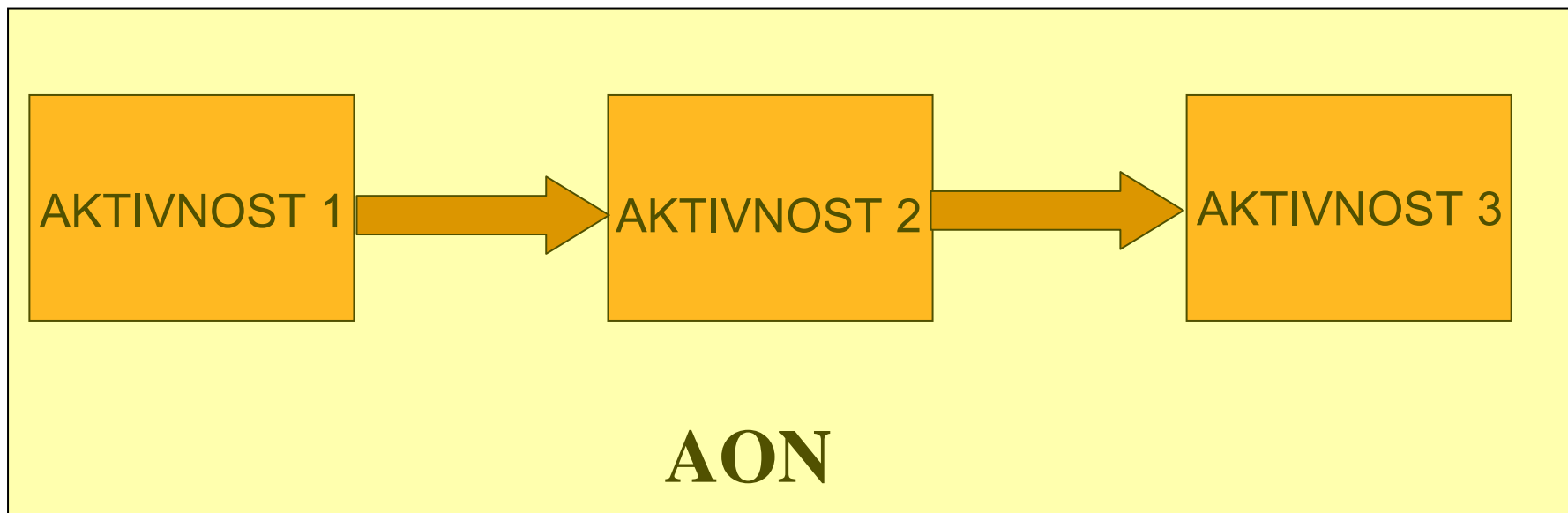
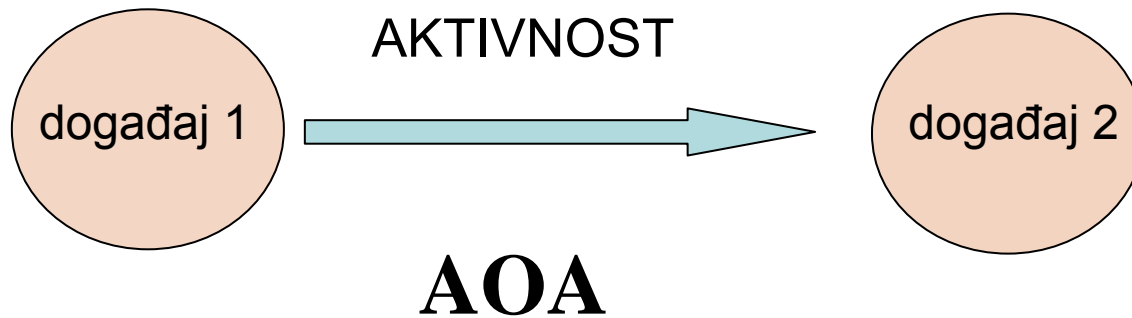
- Mrežni dijagram
- Čvor i veza
- Početni i završni čvor
- Put u mrežnom dijagramu
- Zatvoreni i otvoreni mrežni dijagrami
- Označavanje čvorova

Najčešće korišteni izrazi za mreže aktivnosti

- CPM (Critical path method)
- Precedence Diagramming Method
- PERT (Project evaluation and review technique)

Vrste mreža

- activity-on-arc (AOA)
- activity-on-node (AON)

Događaj:

prikazuje se pomoću krugova;

- označava trenutak početka ili kraja aktivnosti;
- nema vremensko trajanje;
- ima vrijeme nastupa.

Aktivnost:

- prikazuje se pomoću punih strelica

- aktivnost je sve što ima neko vremensko trajanje

Značajke mrežnih metoda

Imaju isti tip dijagrama i sličan proračun vremenskih veličina.

Metoda CPM – bazira se na čvrstom vremenu trajanja aktivnosti (vjerojatnost $\geq 95\%$)

- pretpostavlja se da će tako određeni rok završetka projekta također biti ostvaren s vjerojatnošću od 95%

Metoda PERT – bazira se na procijenjenom - očekivanom vremenu trajanja aktivnosti (vjerojatnost 50 %)

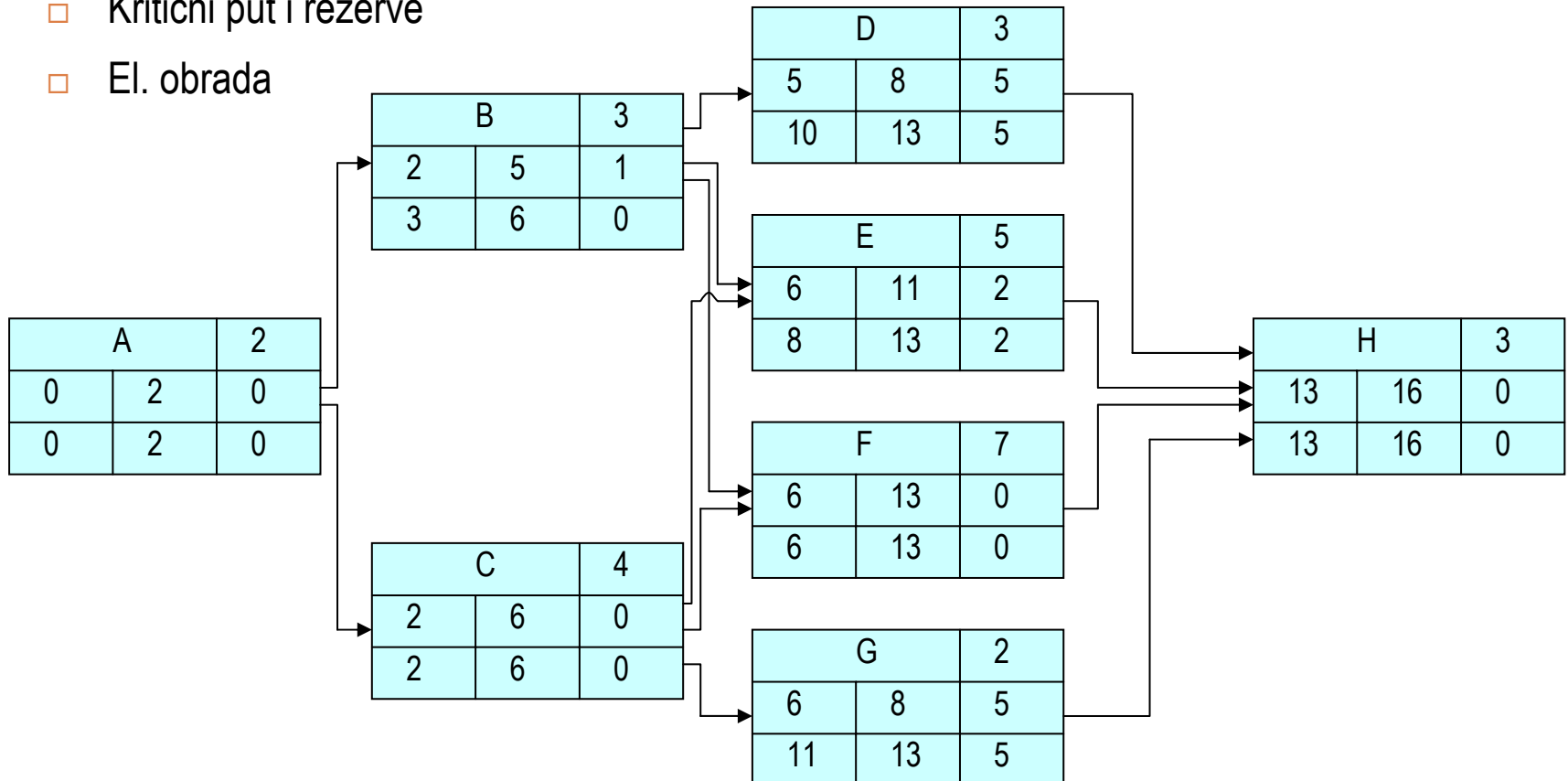
- pretpostavlja se da će tako određeni rok završetka projekta također biti ostvaren s vjerojatnošću od 50%

Primjena svih mrežnih metoda temelji se na:

- analizi strukture sustava, a samim time i analizi odnosa i procesa (aktivnosti) u sustavu, te
- određivanju trajanja svake aktivnosti u sustavu

AON mreža, primjer

- Matematički model – optimalizacija
- Slikovni prikaz veza aktivnosti
- Kritični put i rezerve
- El. obrada

PROJEKT / TEHNOLOŠKA IZVEDBA

WBS STRUKTURA / AKTIVNOSTI

REDOSLIJED AKTIVNOSTI

MREŽNI PLAN
(analiza vremena)

TRAJANJE
AKTIVNOSTI

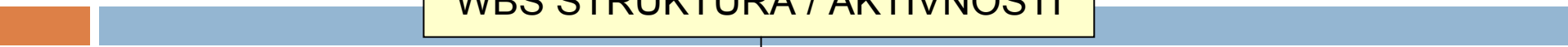
KRITIČNI PUT

OPTIMIZACIJA

VREMENA

KORIŠTENJA
RESURSA

KONAČNI MREŽNI PLAN

WBS

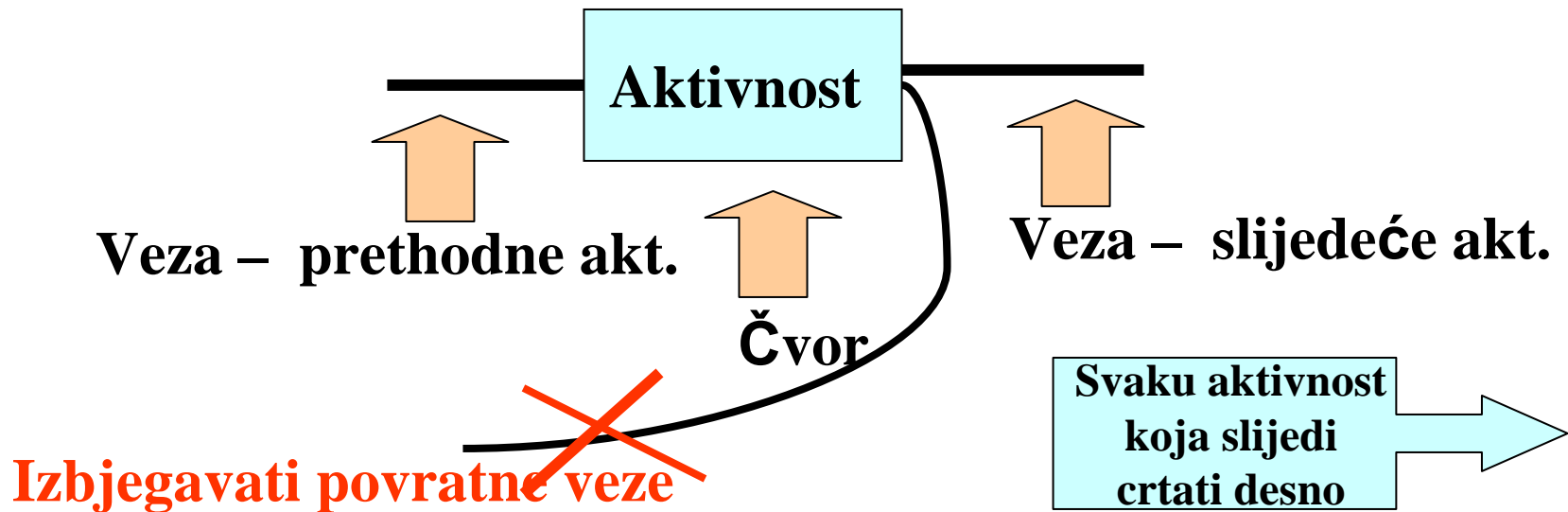
- **Work Breakdown Structure (WBS)** je proizvodno orijentirano stablo koje vodi identifikaciji aktivnosti, funkcija, zadaća, podzadaća, jedinica posla, itd, koji se moraju obaviti kako bi se izvršio zadani projekt.
- **WBS** nije organizacijska shema u smislu pridjeljivanja posla i odgovornosti, već predstavlja organizaciju dijelova posla izrađenog s namjerom planiranja projekta, budgeting, ugovaranja i izvještavanja
- metoda kojom se postiže logična dekompozicija cjeline u manje dijelove ili
- hijerarhija posla potrebnog da se završi projekt, koji definira proizvod ili uslugu

Analiza strukture

Analiza strukture mrežnog dijagrama:

- ✓ odrediti logičan slijed aktivnosti
- ✓ povezati aktivnosti i
- ✓ nacrtati funkciogram

Kod crtanja treba koristiti slijedeća pravila:

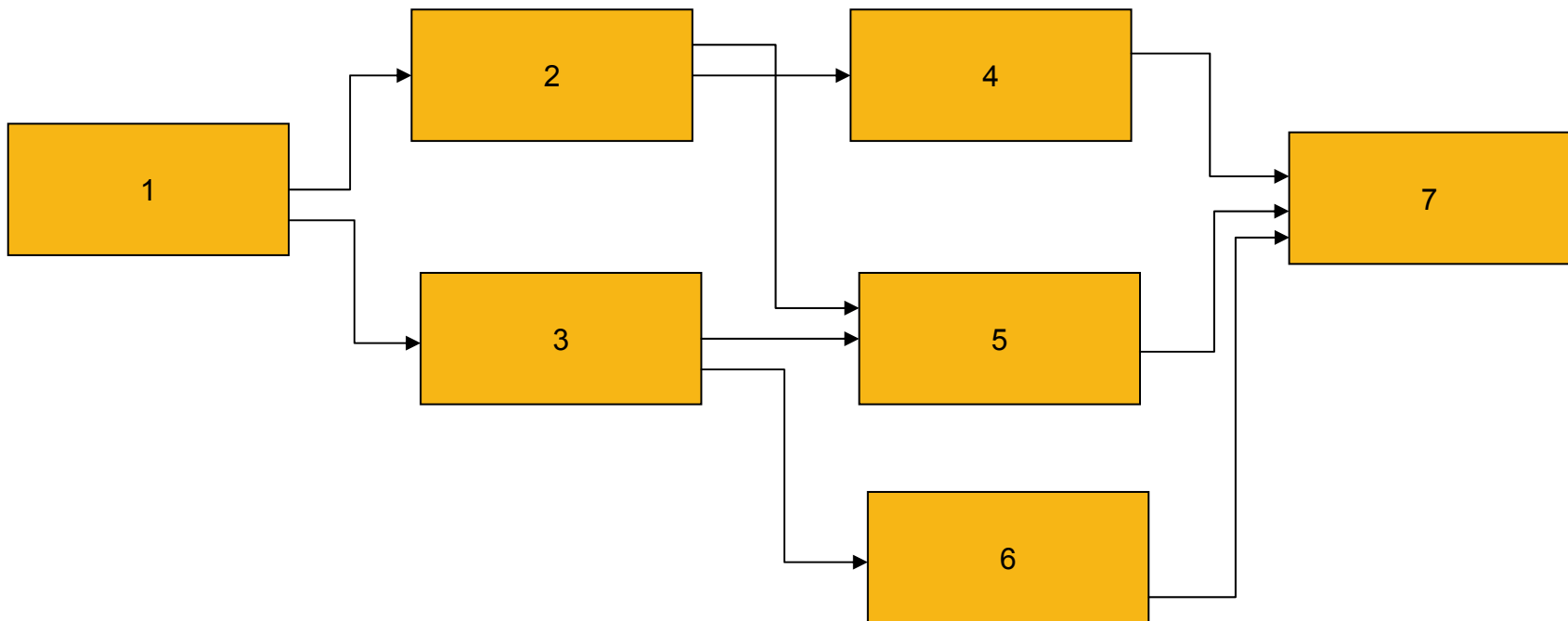
Analiza strukture

- **Funkciogram** - je odlično pomoćno sredstvo kod primjene bilo koje mrežne metode, jer omogućava prikaz odnosa između aktivnostima

<i>FUNKCIOGRAM</i>	<i>AOA dijagram</i>	<i>AON dijagram</i>
<i>Proces</i> <i>(aktivnost)</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Zadatak</i>
<i>Veza</i>	<i>Događaj</i>	<i>Uvjet</i>

Analiza strukture

Funkciogram sustava sa sedam elemenata

Analiza vremena (PDM)

Analiza vremena u mrežnom dijagramu:

- ✓ Odrediti trajanja aktivnosti,
- ✓ odrediti vremenske veze aktivnosti i
- ✓ izvršiti proračune u mrežnom dijagramu

Određivanje trajanja aktivnosti vrši se proračunom kao i kod ostalih metoda

$$t_a = \frac{Q \times NS}{h_D \times RG}$$

Analiza vremena

□ Oznake polja u mrežnom planu (AON)

Opis aktivnosti		t_A
RP	RZ	T_U
KP	KZ	T_S

RP – rani početak

RZ – rani završetak

KP – kasni početak

KZ – kasni završetak

T_U – ukupna vrem. rezerva

T_S – slobodna vrem. Rezerva

t_A – trajanje aktivnosti

Analiza vremena

ES – early start

EF – early finish

LS – late start

LF – late finish

Tf – total float

Ff – free float

Opis aktivnosti		t_A
ES	EF	T_F
LS	LF	F_F

Analiza vremena

RP - rani početak:

Označava prema nekoj vremenskoj skali najraniji termin kada neka aktivnost proces može početi.

Određuje se proračunom kroz PD dijagram unaprijed.
Najkraniji početak za početne procese $RP_p = 0$.

$$RP(PA) = KRZ(PrA) \text{ (max)}$$

PA – promatrana aktivnost

PrA – prethodna aktivnost

RZ - rani završetak:

Određuje se proračunom kroz PD dijagram unaprijed.

$$RZ = RP + t_A$$

Analiza vremena

KP - kasni početak:

Označava posljednje vrijeme na vremenskoj skali kada aktivnost mora početi da bi mogao biti završen u predviđenom vremenu. Određuje se proračunom kroz PD dijagram unatrag.

$$KP = KZ - t_A$$

KZ - kasni završetak:

Označava krajnji dozvoljeni rok za završetak aktivnosti u okviru zadanog vremena.

Određuje se proračunom kroz PD dijagram unatrag.

Najkasniji završetak završnih procesa je

$$KZ (PA) = RKP (NA) \quad \min$$

NA – naredna aktivnost

Analiza vremena

Tu - Ukupna vremenska rezerva:

$$T_u = KZ - RZ \text{ ili } KP - RP$$

Nalazi se na nekom od puteva koji nisu kritični i predstavlja vremensku rezervu koja se može potrošiti na određenoj aktivnosti, a da se to ne odrazi na povećanje ukupnog trajanja projekta.

Ts - Slobodna vremenska rezerva:

Ts je dio ukupne vremenske rezerve Tu. $T_s \leq T_u$

Ts predstavlja vremensku rezervu na putevima koji nisu kritični i koja se može potrošiti, a da se druge aktivnosti ne moraju pomicati na kasnije, bez obzira da li se radi o kritičnim ili nekritičnim aktivnostima.

Vremenske veze (PDM)

Koristi se više vrsta vremenskih veza u mrežnom dijagramu koje realno prikazuju moguće odnose rada predstavljenog aktivnostima:

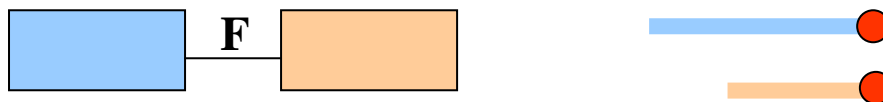
- **Veza kraj- početak (F-S, bez oznake)** – nakon kraja prethodne započinje slijedeća

- **Veza početak- početak (S-S; oznaka S)** aktivnosti započinju zajedno

- **Veza kraj – kraj (F-F; oznaka F)** aktivnosti završavaju zajedno

Vremenske veze (PDM)

Sve ove veze mogu se još zadati uz određeno odgodu (eng. *lag*) početka ili završetka aktivnosti, pa to označavamo na slijedeći način:

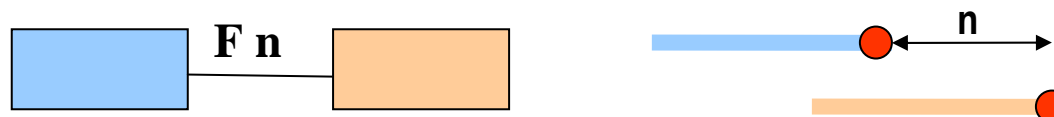
- **Veza kraj- početak (F-S, oznaka “n”)** – nakon kraja prethodne i odgode n dana započinje slijedeća aktivnost

- **Veza početak- početak (S-S; oznaka S n)** nakon isteka određenog vremena (n dana) od početka prethodne može započeti slijedeća akt.

- **Veza kraj – kraj (F-F; oznaka F n)** nakon isteka određenog vremena (n dana) od završetka prethodne može završiti slijedeća akt

Vremenske veze (PDM)

Uvođenjem S i F veza mogu se u dijagramu bolje prikazati stvarne ovisnosti pojedinih radova koji su predstavljeni pojedinim aktivnostima, ali se istovremeno može pojaviti i suprotnost između postavljanja logike u analizi strukture i analizi vremena.

Za pojavu efekata neuobičajenih karakteristika odgovara isključivo planer, koji slaže logiku plana

Položaj neke aktivnosti u mreži

(Numerička) oznaka aktivnosti

Vrijeme najranijeg početka

Vrijeme najranijeg završetka

Opis A		t_A
ES	EF	TF
LS	LF	FF

Trajanje aktivnosti

Ukupna vremenska rezerva

Slobodna vremenska rezerva

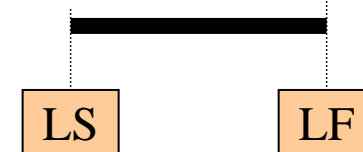
Vrijeme najkasnijeg završetka

Vrijeme najkasnijeg početka

Rani položaj

Kasni položaj

Raspon vremena za izvršenje aktivnosti

Vremenske rezerve

Ukupna vremenska
Rezerva (TF)

Opis A			
01	ES	TF	EF
10	LS	FF	LF

Slobodna vremenska
Rezerva (FF)

Kasni položaj
A-1

LF

Rani položaj

A

Kasni položaj

A

Rani položaj

A+1

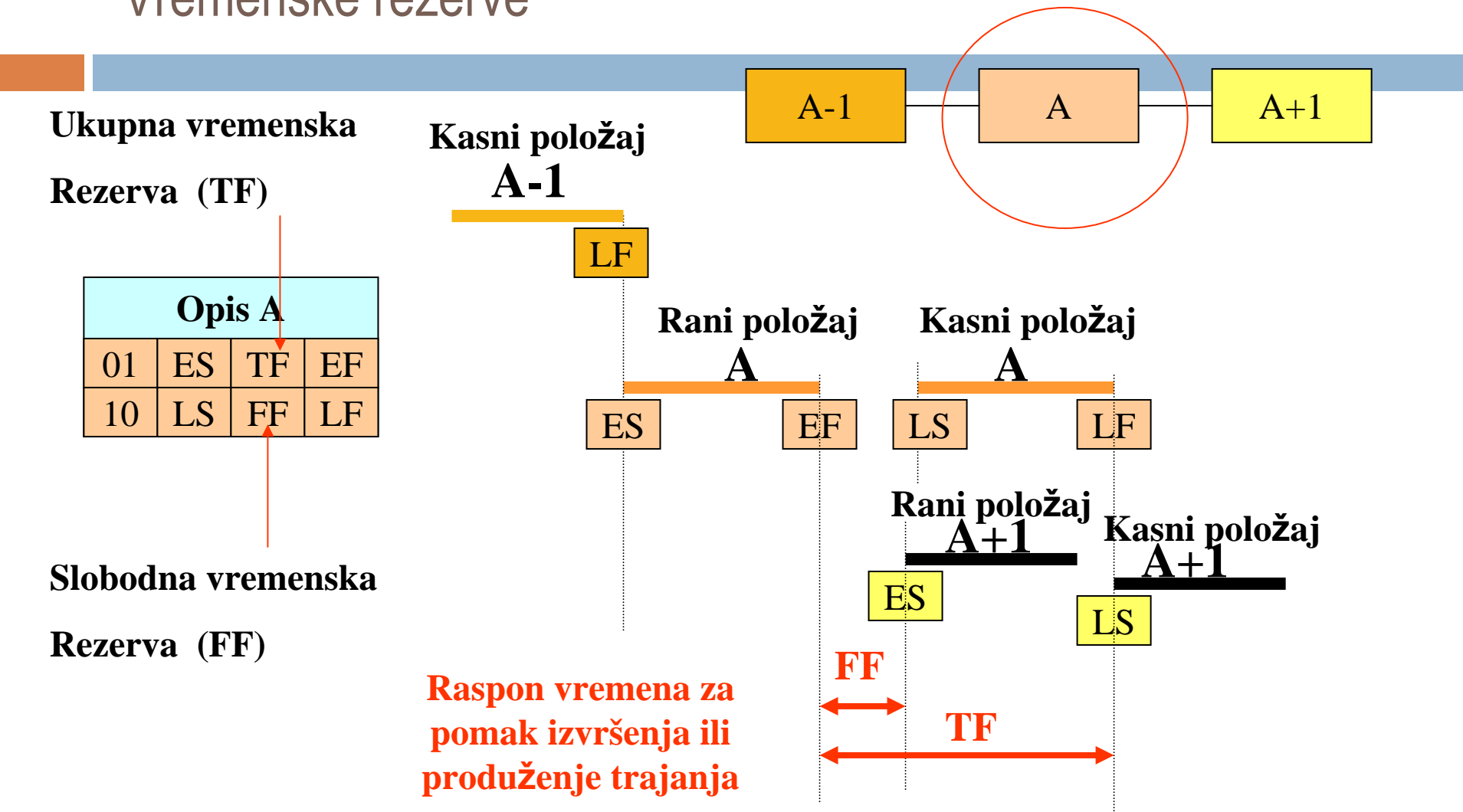
Kasni položaj

A+1

Raspon vremena za
pomak izvršenja ili
produženje trajanja

FF

TF

Kritični put

□ Analiza kritičnog puta:

1. najranije i najkasnije vrijeme početka mora biti jednako

$$RP = KP$$

$$ES = LS$$

2. najranije i najkasnije vrijeme završetka mora biti jednako

$$RZ = KZ$$

$$EF = LF$$

3. ukupna i slobodna vremenska rezerva = 0

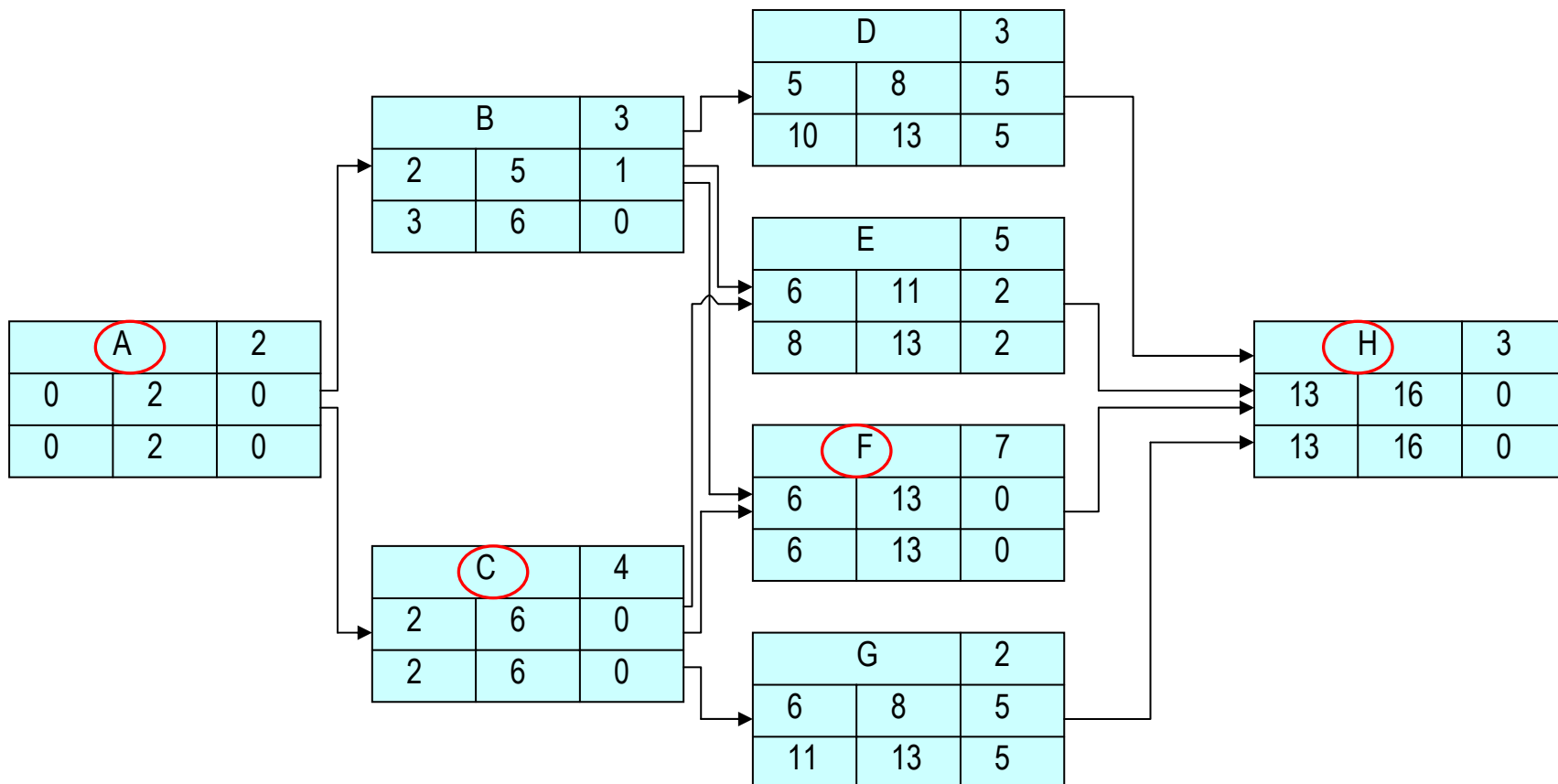
$$T_U = T_S = 0$$

$$T_F = F_F = 0$$

Primjer proračuna

Aktivnost	Trajanje akt.	Naredne aktivnosti
A	2	B,C
B	3	D,E,F
C	4	E,F,G
D	3	H
E	5	H
F	7	H
G	2	H
H	3	-

Primjer proračuna

Primjer za vježbu: izradi mrežne plan i histogram radne snage, ako je zadano:

Aktivnost	Trajanje akt.	radnika/dan	Naredne aktivnosti
A	1	2	B,C
B	2	2	D,E
C	3	6	E,F
D	3	4	G
E	6	3	G,H
F	8	6	G,H
G	4	2	I
H	2	3	I
I	2	2	-